

ISSN: 2636-848X

DOI: 10.46385/tsbd.801045

**Türk Spor Bilimleri
Dergisi**
Türk Spor Bil Derg

Gilt 3, Sayı 2
Ekim 2020, 88-95

**The Journal of Turkish
Sport Sciences**
J Turk Sport Sci

Volume 3, Issue 2
October 2020, 88-95

 Çağatay DERECELİ

Aydın Adnan Menderes
Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi

Sorumlu Yazar/Corresponding Author:

Ç. Dereceli

e-mail: cdereceli@adu.edu.tr

Geliş Tarihi: 28.09.2020

Kabul Tarihi: 26.10.2020

ORJİNAL ARAŞTIRMA
ORIGINAL RESEARCH

Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Mizah Tarzı Düzeylerinin İncelenmesi: Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Örneği

Özet

Bu çalışmanın amacı Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde eğitim gören öğrencilerin bazı değişkenlere bağlı olarak mizah tarzları ve alt boyutlarındaki değişimlerin incelenmesidir. Çalışmanın örneklemini Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde 2020-2021 öğretim yılında öğrenim gören 62'si kadın, 87'si erkek olmak üzere toplam 149 katılımcı oluşturmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin mizah tarzlarının belirlenmesinde Martin ve ark. (2003) tarafından geliştirilen Mizah Tarzları Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek Yerlikaya (2003) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Katılımcılara, demografik bilgiler ve mizah tarzları ölçeği yüz yüze görüşme tekniği ile uygulanmıştır. Verilerinin normal dağılım gösterip göstermediği Kolmogorov Smirnov Testi ile sınanmıştır. Verilerin normal dağılım göstermediği anlaşıldığından nonparametrik testler uygulanmıştır. Elde edilen bulgulardan cinsiyet değişkenine göre kendini geliştirici mizah, saldırgan mizah, kendini yıkıcı mizah alt boyutları ve mizah tarzları ölçeği puanı açısından kadın ve erkek öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmediği anlaşılmaktadır ($p>0.05$). Yaş grubu değişkenine göre kendini geliştirici mizah, saldırgan mizah ve kendini yıkıcı mizah alt boyutları açısından öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı anlaşılmaktadır ($p>0.05$). Ancak katılımcı mizah alt boyutu ve mizah tarzları ölçeği toplam puanı açısından öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmanın olduğu görülmektedir ($p<0.05$). Çalışmaya katılan öğrencilerin okudukları bölüm değişkenine göre katılımcı mizah, kendini geliştirici mizah, saldırgan mizah, kendini yıkıcı mizah alt boyutları ve mizah tarzları ölçeği puanı açısından öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$). Katılımcıların milli sporcu olma durumuna göre katılımcı mizah, kendini geliştirici mizah, saldırgan mizah, kendini yıkıcı mizah alt boyutları ve mizah tarzları ölçeği puanı açısından öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı görülmektedir ($p>0.05$). Sonuç olarak, yaş ve cinsiyet değişkenleri açısından mizah tarzları ve alt boyutları açısından öğrenciler arasında farklılık saptanmıştır. Bu farklılığın sebebinin kalıtsal, çevresel faktörlerden kaynaklanabileceği öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mizah tarzı, spor bilimleri, üniversite öğrencileri

An Examination of Humor Style Levels of Sports Sciences Students: Example of Aydın Adnan Menderes University

Abstract

The aim of this study is to examine the changes in humor styles and sub-dimensions of the students studying at Aydın Adnan Menderes University Faculty of Sport Sciences depending on some variables. The sample of the study consisted of a total of 149 participants, 62 women and 87 men, studying in the Faculty of Sport Sciences of Aydın Adnan Menderes University in the 2020-2021 academic years. In determining the humor styles of the students participating in the study, Martin et al. Humor Styles Scale developed by (2003) was used. The scale was adapted to Turkish by Yerlikaya (2003). The demographic information and humor styles scale was applied to the participants using the face-to-face interview technique. Whether the data showed normal distribution was tested with the Kolmogorov Smirnov Test. Nonparametric tests were applied in which it was understood that the data did not show normal distribution. According to the findings, it is understood that there is no statistically significant difference between male and female students in terms of self-enhancing humor, aggressive humor, self-destructive humor sub-dimensions and humor styles scale scores ($p> 0.05$). According to the age group variable, there is no statistically significant difference between the students in terms of self-enhancing humor, aggressive humor and self-destructive humor sub-dimensions ($p> 0.05$). However, it is seen that there is a statistically significant difference among students in terms of participant humor sub-dimension and total score of humor styles scale ($p <0.05$). No statistically significant difference was found between the students in terms of participant humor, self-enhancing humor, aggressive humor, self-destructive humor sub-dimensions and humor styles scale score according to the department variable of the students participating in the study ($p> 0.05$). It is observed that there is no statistically significant difference between the students in terms of participant humor, self-enhancing humor, aggressive humor, self-destructive humor sub-dimensions and humor styles scale score according to the national athlete status of the participants ($p> 0.05$). As a result, a difference was found between students in terms of age and gender variables in terms of humor styles and sub-dimensions. It is predicted that the reason for this difference may be due to hereditary and environmental factors.

Keywords: Humor style, sport sciences, university students

GİRİŞ

Kişilik kavramı, psikolojide önemli kavramlardan biridir. Geçmişten günümüze kişilik üzerine birçok çalışma yapılmış olmasına rağmen, hala bu konu önem arz etmektedir. Literatür incelendiğinde, kişiliğin herkes tarafından kabul görmüş bir tanımı bulunmadığı kanısına varılmıştır (Yelboğa, 2009). Kişilik, bireyin kendisinden kaynaklanan tutarlı davranış kalıpları ve kişilik içi süreçleri olarak en basit şekilde tanımlanmaktadır. Kişinin kendisinden kaynaklanan bir süreç olsa da çevreden etkilenmediği düşünülemez. Sosyal çevrenin, kişinin kendisinden kaynaklı tutarlı davranışlarında etkileri görülmektedir. Genel olarak kişilik, bireyi başkalarından ayıran, hem doğuştan gelen hem de sonradan kazanılan, bireyin zihinsel, duygusal, sosyal ve fiziksel özelliklerinde süreklilik gösteren yönlerinin ifade eden bir kavramdır. Bu tanımlara göre kişiliğin hem gelişim kuramları ile hem de gelişim ile ilgili diğer alanlarla doğrudan ilişkili olduğu sanılmaktadır (Özdemir vd., 2012). Ayrıca kişilik ile ilgili birçok kuram olması da kişiliğin farklı kavramlardan etkilendiğini de düşündürmektedir.

Spor psikolojisindeki gelişimlere paralel olarak, spora özgü kişilik, spor ve kişilik üzerine birçok makale yazılmıştır. Bu araştırmaların büyük bir çoğunluğu 1970'larda ve 1980'lerde yayınlanmıştır (Ruffer, 1976; Vealey, 1989). Fletcher ve Dowell (1971) sporcuların sportif etkinlikte bulunmayanlara göre daha saldırgan, dominant, daha güvenli ve duygusal olarak daha dengeli olduklarını saptadığını belirtmişlerdir. Ayrıca sporda amacın en yüksek performansa ulaşmak olması, sporcunun kişiliğinin en yüksek performansa hazır olması, ruhsal ve fiziksel tüm güçlüklerin üstesinden gelmesi, en yüksek performansa ulaşması için tüm fedakârlığı yapmaya hazır olması için buna uygun bir kişilik yapısına sahip olması gerekmektedir. Farklı bir çalışmada ise; katlanılması güç, baskılı, yoğun ortamlarda gerçekleşen sportif etkinliklerin kişiliği biçimlendirerek onu, acıya dayanıklı, dirençli ve hırslı bir kişiliğe yönlendirdiği düşünülmektedir. Fakat performansı arttırmada kişilik çalışmalarının yanı sıra farklı kavramların da önemli olduğu düşünülmektedir (Selçuk ve Aydos, 1998).

Mizah kavramı, kişiliğe etki eden önemli kavramlardan biridir. Bu kavramın net ve tam bir tanımını yapmak araştırmalar doğrultusunda oldukça zordur (Yerlikaya, 2003). Mizah, olaylar ve durumlar karşısında neşeli tarafında olduğunu bilmektir. Bir başka deyişle mizah duygusu, komik olan durumları görebilme, algılayabilme ya da anlatabilme yeteneği olarak da tanımlanabilir (İlhan, 2005). Mizah, bilişsel, duygusal, fizyolojik ve davranışsal boyutlara sahiptir ve bu boyutlardan birinin ya da tamamının anlaşılması mizahi bir anlayış olarak görülmektedir (Solomon, 1996).

Mizah ile ilgili yapılan çalışmalarda, araştırmacılar ve kuramcılar, mizah kavramını, insanın yaşamını olumlu etkileyen bir güç olarak adlandırmış, sağlıklı ve uyumlu baş etme stratejisi olduğunu belirtmişlerdir (Yerlikaya, 2003). Mizahın psikolojik ve fizyolojik sağlığa olumlu etki sağladığı, gerginliği azalttığı bilinmektedir (İlhan, 2005). Mizah bireysel ifade tarzıdır. Kişiden kişiye farklılık gösterdiği gibi, kişinin kendisinden ya da başka birinden kaynaklı, destekleyici, yıkıcı, uyumlu veya uyumsuz olabilmektedir (Martin vd., 2003).

Mizah kavramının tarihsel sürecine baktığımızda, Klasik Yunan kuramında beden tarafından üretilen ve insan karakterini belirleyen dört temel salgı için kullanıldığı düşünülmektedir. On yedinci yüzyıl Avrupası'nda ise mizah, farklı davranışlar ve karakterlerle sosyal normlardan kaçınmayı betimleyen kavram olarak karşımıza çıkmıştır. Bu süreçte tuhaf davranışlara sahip bireylere gülünmesiyle mizah kavramı komik içerikle anılmaktadır (Ruch ve Hehl 1998). Ardından bu tanımlar doğrultusunda, mizah kavramı mizahla uğraşan ve başkalarını güldürmekte yetenekli olan kişileri tanımlamak için kullanılmıştır. On yedinci yüzyılın sonuna kadar da bu kavram gerçek anlamıyla kullanılmamış, olumsuz bir özellik olarak yansıtılmıştır. Ayrıca bu dönem sonunda insanların başkalarının tuhaf davranışlarına nazikçe gülümsemeleri, sosyal çevrelerine hoşgörülü davranmalarının gerekliliği vurgulanmıştır. Bununla birlikte on sekizinci yüzyılda ise mizahın olumsuz özellikleri ortadan kalkmış, olumlu ve ahlaki bir özellik olmuştur (Yerlikaya, 2003). 20.yy'da mizah kavramındaki bireysel farklılıklar araştırmalarda önemli yer edinmiştir. Ayrıca bu yüzyılda, mizah kavramı daha geniş bir anlama sahip olup gülme ile ilgili tüm fenomenleri içermektedir. Bununla birlikte olumlu ve olumsuz birçok yönü olabilmektedir (Ruch vd., 1996). Geçmişten

günümüze kadar yapılan birçok çalışmada mizah kavramının olumlu etkileri üzerinde durulmuştur. Olumsuzluklar karşısında mizah duygusunun gelişmiş olması kişi için olumlu etkiye sahip olduğu düşünülmektedir (Yerlikaya, 2003).

Literatür incelendiğinde mizahın dört alt boyutu olduğu saptanmıştır. Bunlar; kendini geliştirici mizah, katılımcı mizah, saldırgan mizah ve kendini yıkıcı mizah tarzıdır (Tümekaya, 2007; Chen ve Martin 2007; Çeçen, 2007). Alt boyutların isimlerinden de anlaşıldığı üzere kendini geliştirici ve katılımcı mizah uyumlu alt boyut iken, saldırgan ve kendini yıkıcı mizah uyumsuz alt boyuttur. Kendini geliştirici ve katılımcı mizah uyumlu özellik olarak nitelendirilirken, saldırgan ve kendini yıkıcı mizah uyumsuz özellik olarak nitelendirilir. Kendini geliştirici mizah, bireylerin kendi kişisel özellikleriyle birlikte başkalarının ihtiyaçlarını da dikkate alarak olumsuz duyguları azaltmada etkin bir mizah alt boyuttur. Katılımcı mizah, kişinin kendi ihtiyaçlarının farkında olarak, kendi şahsiyetine ve başkalarına saygı göstererek oluşan mizah alt boyuttur. Saldırgan mizah tarzı, bireyin başkalarına saygı duymaksızın kendi üstünlük ihtiyacını karşılamak amacıyla kullandığı, sosyal normlara aykırı hareket eden mizah alt boyuttur. Kendini yıkıcı mizah ise, bireyin kendi ihtiyaçlarını hiçe sayarak, başkalarını eğlendirmek amacıyla, kendisiyle alay eden mizah alt boyutu olarak karşımıza çıkmaktadır (Martin vd., 2003).

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde eğitim gören öğrencilerin bazı değişkenlere (yaş, cinsiyet, okudukları bölüm ve milli oluş durumları) bağlı olarak mizah tarzları ve alt boyutlarındaki değişimlerin incelenmesidir.

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları ve verilerin analizi gibi bilgilere yer verilmektedir.

Araştırma Grubu

Araştırma grubunu, Aydın ili Adnan Menderes Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi eğitim gören 149 öğrenci oluşturmaktadır. Yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak gerçekleştirilen çalışmada katılımcılar gönüllü olarak çalışmaya katılım sağlamışlardır.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından geliştirilen bu form çalışmanın niteliği ve amacı hakkında ön bilgileri içermektedir. Ayrıca çalışmaya gönüllü olarak katılan katılımcıların yaşları, cinsiyetleri, okudukları bölüm ve milli sporcu olup olmama durumunu sorgulayan soruları içermektedir (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

Değişkenler	Frekans	Yüzde (%)
Cinsiyet (n=149)		
Kadın	62	41,6
Erkek	87	58,4
Yaş grubu (n=149)		
18-20 yaş	61	40,9
21-23 yaş	76	51,0
24 yaş ve üzeri	12	8,1
Öğrenin görülen bölüm (n=149)		
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	86	57,7
Antrenörlük Eğitimi	63	42,3
Milli sporcu olma durumu (n=149)		
Evet	18	12,1
Hayır	131	87,9

Tablo 1'de araştırmanın örneklemini oluşturan öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin tanımlayıcı istatistikler görülmektedir. Buna göre öğrencilerin %41,6'sı (n=62) kadın, %58,4'ü (n=87) erkektir.

Öğrencilerin %40,9'u (n=61) 18-20 yaş grubunda, %51,0'i (n=76) 21-23 yaş grubunda ve %8,1'i (n=12) 24 yaş ve üzerindedir. Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüme göre dağılımları incelendiğinde %57,7'sinin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, %42,3'ünün Antrenörlük Eğitimi bölümünde öğrenim gördüğü anlaşılmaktadır. Öğrencilerin %12,1'i (n=18) milli sporcudur. Milli sporcu olmayan öğrencilerin oranı %87,9 (n=131) olarak tespit edilmiştir.

Mizah Tarzları Ölçeği (MTÖ)

Araştırmaya katılan öğrencilerin mizah tarzlarının belirlenmesinde Martin ve diğerleri (2003) tarafından geliştirilerek Yerlikaya (2003) tarafından Türkçeye uyarlanan Mizah Tarzları Ölçeği (MTÖ) kullanılmıştır. Ölçek 32 maddeden oluşmakta ve farklı maddeler toplanarak dört mizah prototipini ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçekte yer alan maddeler mizah duygusunun potansiyel olarak iyi olmada olumlu olan; katılımcı ve kendini geliştirici ve potansiyel olarak iki olumsuz; kendini yıkıcı ve saldırgan olmak üzere mizahın 4 stildeki bireysel farklılıkları bildirmektedir. Ölçekte yer alan maddeler bireysel farklılıkları ne derece tanımladıklarını gösterecek şekilde işaretlenmektedir. Bu alt ölçekler; Katılımcı Mizah, Kendini Geliştirici Mizah, Saldırgan Mizah ve Kendini Yıkıcı Mizah olarak adlandırılmıştır. 'Kesinlikle Katılmıyorum' ile 'Tamamıyla Katılıyorum' arasında değişen yedili Likert tipi bir derecelendirmenin kullanıldığı alt ölçeklerin her biri 8'er maddeden oluşmakta ve ölçekte ters yönde puanlanan on bir madde bulunmaktadır. Böylece her bir alt ölçekten alınabilecek en düşük ve en yüksek puanlar 7 ile 56 arasında değişmektedir. Alt ölçeklerden alınan puanların yüksekliği ilgili mizah tarzının kullanım sıklığına işaret etmektedir. Ölçek Yerlikaya (2003) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçeğin Türkçeye uyarlanması esnasında yapılan faktör analizinde ölçeğin alt ölçeklerinin iç tutarlık (alfa değerleri) katılımcı mizah için 0,80, kendini geliştirici mizah için 0,81, saldırgan mizah için 0,77 ve kendini yıkıcı mizah için 0,80 bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim gören öğrencilerin mizah tarzlarını belirlemeye yönelik yapılan ölçek uygulamalarından elde edilen veriler SPSS 25,0 paket programında değerlendirildi. Gözlem sayısı 70'den fazla olduğu için verilerin normal dağılım gösterip göstermediği Kolmogorov Smirnov Testi ile sınıandı. Verilerin normal dağılım göstermediği ve parametrik test varsayımlarının sağlanmadığı anlaşıldığından istatistiksel analizlerde parametrik olmayan testler kullanıldı. Öğrencilerin cinsiyet, yaş grubu, öğrenim görülen bölüm ve milli olma düzeyi gibi değişkenlere ilişkin frekans dağılımları hesaplandı. Ölçümle belirtilen sürekli bir değişken yönünden bağımsız iki gruba ilişkin ortalama arasındaki farkın manidarlığı Mann Whitney U Testi ile sınıandı. Üç veya daha fazla bağımsız gruba ilişkin ortalamaların manidarlığının sınıanmasında ise Kruskal Wallis H Testi kullanıldı.

BULGULAR

Tablo 2. Öğrencilerin Cinsiyete Bağlı Olarak Mizah Tarzı ve Alt Boyutlarındaki Değişimleri

Değişkenler	Cinsiyet	N	Sıra Ort.	Sıralama Top.	U Değeri	z	p
Katılımcı Mizah	Kadın	62	87,06	5485,00	2075,000	-2,635	0,008*
	Erkek	87	68,08	5991,00			
Kendini Geliştirici Mizah	Kadın	62	81,40	5128,00	2432,000	-1,285	0,199
	Erkek	87	72,14	6348,00			
Saldırgan Mizah	Kadın	62	82,71	5210,50	2349,500	-1,598	0,110
	Erkek	87	71,20	6265,50			
Kendini Yıkıcı Mizah	Kadın	62	68,98	4346,00	2330,000	-1,670	0,095
	Erkek	87	81,02	7130,00			
Mizah Tarzları Ölçeği	Kadın	62	82,62	5205,00	2355,000	-1,574	0,115
	Erkek	87	71,26	6271,00			

*0,05 düzeyinde anlamlılık

Tablo 2'de kendini geliştirici mizah, saldırgan mizah, kendini yıkıcı mizah alt boyutları ve mizah tarzları ölçeği puanı açısından öğrencilerin cinsiyet farkı bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık

görülmemektedir ($p>0,05$). Katılımcı mizah alt boyutu açısından ise kadın öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu anlaşılmaktadır ($p<0,05$).

Tablo 3. Öğrencilerin Yaşa Bağlı Olarak Mizah Tarzı ve Alt Boyutlarındaki Değişimleri

Değişkenler	Yaş grubu	N	Sıra Ort.	Ki-kare Değeri	sd	p	Fark
Katılımcı Mizah	①18-20 yaş	61	61,91	11,303	2	0,004*	2>1 3>1
	②21-23 yaş	76	85,68				
	③24 yaş ve üzeri	12	88,63				
Kendini Geliştirici Mizah	①18-20 yaş	61	68,00	3,643	2	0,162	-
	②21-23 yaş	76	81,52				
	③24 yaş ve üzeri	12	83,04				
Saldırgan Mizah	①18-20 yaş	61	71,40	1,796	2	0,407	-
	②21-23 yaş	76	77,86				
	③24 yaş ve üzeri	12	88,33				
Kendini Yıkıcı Mizah	①18-20 yaş	61	67,28	4,429	2	0,109	-
	②21-23 yaş	76	82,88				
	③24 yaş ve üzeri	12	78,21				
Mizah Tarzları Ölçeği	①18-20 yaş	61	63,13	9,416	2	0,009*	2>1 3>1
	②21-23 yaş	76	84,79				
	③24 yaş ve üzeri	12	87,88				

*0,05 düzeyinde anlamlılık

Tablo 3. incelendiğinde yaş grubu değişkenine göre kendini geliştirici mizah, saldırgan mizah ve kendini yıkıcı mizah alt boyutları açısından öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı anlaşılmaktadır ($p>0,05$). Ancak katılımcı mizah alt boyutu ve mizah tarzları ölçeği toplam puanı açısından öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmanın olduğu görülmektedir ($p<0,05$).

Tablo 4. Öğrencilerin Öğrenim Görülen Bölüme Bağlı Olarak Mizah Tarzı ve Alt Boyutlarındaki Değişimleri

Değişkenler	Bölüm	N	Sıra Ort.	Sıralama Top.	U Değeri	z	p
Katılımcı Mizah	BESÖ	86	81,01	7048,00	2348,000	-1,645	0,100
	Ant. Eğt.	63	69,19	4428,00			
Kendini Geliştirici Mizah	BESÖ	86	78,48	6827,50	2568,500	-0,813	0,416
	Ant. Eğt.	63	72,63	4648,50			
Saldırgan Mizah	BESÖ	86	81,45	7086,50	2309,500	-1,791	0,073
	Ant. Eğt.	63	68,59	4389,50			
Kendini Yıkıcı Mizah	BESÖ	86	76,64	6667,50	2728,500	-0,209	0,834
	Ant. Eğt.	63	75,13	4808,50			
Mizah Tarzları Ölçeği	BESÖ	86	80,92	7040,00	2356,000	-1,612	0,107
	Ant. Eğt.	63	69,31	4436,00			

BESÖ: Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği; Ant. Eğt.: Antrenörlük Eğitimi

Tablo 4.'de görüldüğü gibi bölüm değişkenine göre katılımcı mizah, kendini geliştirici mizah, saldırgan mizah, kendini yıkıcı mizah alt boyutları ve mizah tarzları ölçeği puanı açısından öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 5. Öğrencilerin Milli Sporcu Olma Durumuna Göre Bağlı Olarak Mizah Tarzı ve Alt Boyutlarındaki Değişimleri

Değişkenler	Milli Sporcu	N	Sıra Ort.	Sıralama Top.	U Değeri	z	p
Katılımcı Mizah	Evet	18	62,11	1180,00	990,000	-1,484	0,118
	Hayır	131	78,00	10296,00			
Kendini Geliştirici Mizah	Evet	18	72,95	1386,00	1196,000	-0,326	0,744
	Hayır	131	76,44	10090,00			
Saldırgan Mizah	Evet	18	90,29	1715,50	982,500	-1,527	0,127
	Hayır	131	73,94	9760,50			
Kendini Yıkıcı Mizah	Evet	18	81,55	1549,50	1148,500	-0,593	0,553
	Hayır	131	75,20	9926,50			
Mizah Tarzları Ölçeği	Evet	18	76,05	1445,00	1253,000	-0,006	0,996
	Hayır	131	75,99	10031,00			

Tablo 5’de milli sporcu olma değişkenine göre katılımcı mizah, kendini geliştirici mizah, saldırgan mizah, kendini yıkıcı mizah alt boyutları ve mizah tarzları ölçeği puanı açısından öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

TARTIŞMA ve SONUÇ

Elde edilen veriler doğrultusunda, cinsiyet ile kendini geliştirici mizah, saldırgan mizah, kendini yıkıcı mizah alt boyutları ve mizah tarzları ölçeği puanı açısından öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p>0,05$). Katılımcı mizah alt boyutu açısından ise kadın öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu anlaşılmaktadır ($p<0,05$). Kadın öğrencilerin, erkek öğrencilere göre katılımcı mizah alt boyutunda elde ettiği puan daha yüksek bulunmuştur.

Literatür incelendiğinde, Mizah tarzları ve cinsiyetler arasında yapılan karşılaştırmalarda erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha kendini geliştirici; kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha katılımcı mizah tarzlarına sahip oldukları tespit edilmiştir. Erkek öğrencilerin akranları tarafından anlaşılma kabul görme ve ön plana çıkabilme istekleri ve kendilerinden söz ettirme çabaları popüler biri olma yönünde kendini geliştirici mizahı benimsedikleri düşünülmektedir. Kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha kolay kişiler arası ilişkiler kurabildikleri -özellikle hem cinsleri ile olan ilişkilerde- varsayıldığında kadınların akranları tarafından kolayca kabul görebilmeleri için daha katılımcı bir mizah tarzını benimsedikleri düşünülmektedir (Erözkan, 2009). Avşar (2008) çalışmasında erkek öğrencilerin saldırgan mizah tarzını; kadın öğrencilerin de katılımcı-sosyal ve kendini geliştirici mizah tarzlarını diğerlerine göre daha çok kullandığı saptanmıştır. Erkeklerin saldırgan mizah tarzını, kadınların da katılımcı ve kendini geliştirici mizah tarzlarını daha çok tercih ettiği alan yazın incelendiğinde farklı araştırmaların bulgularıyla desteklenmektedir (Saltuk, 2006; Chen ve Martin, 2007; Yerlikaya, 2007).

Veriler incelendiğinde yaş grubu değişkenine göre kendini geliştirici mizah, saldırgan mizah ve kendini yıkıcı mizah alt boyutları açısından öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı anlaşılmaktadır ($p>0,05$). Ancak katılımcı mizah alt boyutu ve mizah tarzları ölçeği toplam puanı açısından öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmanın olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Bu farklılaşmayı oluşturan 21-23 yaş arası öğrencilerdir. Yaprak ve diğerleri (2018) çalışmalarında 23 yaş ve altı öğrencilerin en yüksek puanı aldığı belirtilirken, 32 yaş ve üstü öğrencilerin en düşük puanı aldığını tespit etmişlerdir. Farklı bir çalışmada ise kendini yıkıcı alt boyutunda 22 yaş ve altındaki katılımcılar 23 yaş ve üzeri katılımcılara göre daha yüksek puan elde etmişlerdir (Işık ve Cengiz, 2018). Ancak çoğu araştırmada mizah tarzları ve mizah tarzları alt boyutları ile yaş değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (Chen ve Martin, 2007; Akandere vd., 2015).

Katılımcıların, bölüm değişkenine göre katılımcı mizah, kendini geliştirici mizah, saldırgan mizah, kendini yıkıcı mizah alt boyutları ve mizah tarzları ölçeği puanı açısından öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 5’te görüldüğü gibi milli sporcu olma değişkenine göre katılımcı mizah, kendini geliştirici mizah, saldırgan mizah, kendini yıkıcı mizah alt boyutları ve mizah tarzları ölçeği puanı açısından öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı görülmektedir ($p>0,05$). Literatür incelendiğinde mizah tarzının milli olma değişkenine göre değerlendirildiği herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Sonuç olarak bu çalışmada, mizah türleri ve mizah alt boyutları ile ilgili Spor Bilimleri Fakültesi’nde eğitim gören öğrencilerin yaş ve cinsiyet değişkeniyle ilgili istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Literatürle desteklenen bu farklılığın sebebinin kalıtsal ve çevresel faktörlerden kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Spor bilimleri Fakültesi’nde eğitim gören öğrenciler ve milli olma durumu ile mizah tarzları ve alt boyutları arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Bu çalışmada Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği ile Antrenörlük Eğitimi arasında istatistiksel fark bulunmaması örneklem sayısından kaynaklandığı

varsayılmaktadır. İki bölümünde her ne kadar Spor Bilimleri Fakültesi'ne bağlı olsa da temelde farklı yapıları barındırdığı için mizah tarzları mizah alt boyutlarında farklılık gösterebileceği düşünülmektedir. Ayrıca milli sporcu olan öğrenci ile milli sporcu olmayan öğrenci arasında farkın olmaması başarının mizah tarzına etki etmediğini düşündürmektedir.

Sonuç olarak, yaş ve cinsiyet değişkenleri açısından mizah tarzları ve alt boyutları açısından öğrenciler arasında farklılık saptanmıştır. Bu farklılığın sebebinin kalıtsal, çevresel faktörlerden kaynaklanabileceği öngörülmektedir.

KAYNAKLAR

- Akandere, M., Yarımkaya, E., & Tekin, E. (2015). Spor yapan ve yapmayan üniversite öğrencilerinin saldırgan ve kendini geliştirici mizah düzeylerinin incelenmesi. *SSTB International Refereed Academic Journal of Sports, Health & Medical Sciences*, 15(5).
- Avşar, V. (2008). *Öğretmen adaylarının mizah tarzları ve cinsiyet rolleri ilişkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Chen, G. H., & Martin, R. A. (2007). A comparison of humor styles, coping humor, and mental health between Chinese and Canadian university students. *Humor*, 20(3), 215-234.
- Çeçen, A. R. (2007). Humor styles in predicting loneliness among Turkish university students. *Social Behavior and Personality: An International Journal*, 35(6), 835-844.
- Erözkan, A. (2009). Üniversite öğrencilerinin kişiler arası ilişki tarzları ve mizah tarzları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(2), 56-66.
- Fletcher, R., & Dowell, L. (1971). Selected personality characteristics of high school athletes and nonathletes. *The Journal of Psychology*, 77(1), 39-41.
- Işık, U., & Cengiz, R. (2018). The Relationship between humor styles and five factor personality Traits of Physical Education and Sports Students. *Universal Journal of Educational Research*, 6(8), 1811-1818.
- İlhan, T. (2005). *Öznel iyi oluşa dayalı mizah tarzları modeli*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Martin, R. A., Puhlik-Doris, P., Larsen, G., Gray, J., & Weir, K. (2003). Individual differences in uses of humor and their relation to psychological well-being: Development of the Humor Styles Questionnaire. *Journal of Research in Personality*, 37(1), 48-75.
- Özdemir, O., Özdemir, P. G., Kadak, M. T., & Nasıroğlu, S. (2012). Kişilik gelişimi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(4), 566-589.
- Ruch, W., & Hehl, F. J. (1998). A two-mode model of humor appreciation: Its relation to aesthetic appreciation and simplicity-complexity of personality. *The sense of humor: Explorations of a Personality Characteristic*, 109-142.
- Ruch, W., Kohler, G., & Van Thriel, C. (1996). Assessing the „humorous temperament “: Construction of the facet and standard trait forms of the State-Trait-Cheerfulness-Inventory—STCI. *Humor: International Journal of Humor Research*, 9(3-4), 303-339.
- Ruffer, W. A. (1976). Three studies of personality: Undergraduate students in physical education. *Perceptual and Motor Skills*, 43(2), 671-677.
- Saltuk, S. (2006). *Üniversite öğrencilerinin mizah tarzları*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Selçuk, E., & Aydos, L. (1998). Ankara polis akademisi sporcu olan ve sporcu olmayan öğrencilerinin bazı kişilik ve davranış özelliklerinin araştırılması. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 28-41.
- Solomon, J. C. (1996). Humor and aging well: a laughing matter or a matter of laughing?. *American Behavioral Scientist*, 39(3), 249-271.
- Tümkaya, S. (2007). Burnout and humor relationship among university lecturers. *Humor*, 20(1), 73-92.
- Vealey, R. S. (1989). Sport personology: A paradigmatic and methodological analysis. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 11(2), 216-235.
- Yaprak, P., Güçlü, M., & Ayyıldız Durhan, T. (2018). The happiness, hardiness, and humor styles of students with a bachelor's degree in sport sciences. *Behavioral Sciences*, 8(9), 82.
- Yelboğa, A. (2006). Kişilik özellikleri ve iş performansı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources*, 8(2), 196-217.

Yerlikaya, E. E. (2003). *Mizah tarzları ölçeği'nin (The humor styles questionnaire) uyarlama çalışması*. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.